

20 Yıl

AKEV
ANADOLU EĞİTİM
VE KÜLTÜR VAKFI

İSTANBUL AYDIN
ÜNİVERSİTESİ
AFAM
AFET EĞİTİM, UYGULAMA
VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

AFETLERE KARŞI BİREYSEL HAZIRLIKTA YEREL YÖNETİMLER VE STK'LARIN ROLLERİ ÇALIŞTAYI

SONUÇ RAPORU

Aralık 2024

SONUÇ RAPORU

Aralık 2024

Bu rapor Anadolu Eğitim ve Kültür Vakfı (AKEV), Beylikdüzü Belediyesi, İstanbul Aydın Üniversitesi Afet Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi (AFAM) ve İstanbul Aydın Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, ve iş birliğinde 19 Aralık 2024 tarihinde gerçekleştirilen “Afetlere Karşı Bireysel Hazırlıkta Yerel Yönetimler ve STK'ların Rollerini” Çalıştayında elde edilen verilerin ortaklaştırılması sonucunda oluşturulmuştur.

İÇİNDEKİLER

Düzenleme Kurulu	 1
Afetlere Karşı Bireysel Hazırlığın Önemi	 2
Verilerinin Ortaklaştırılması	 5
Sonuç Raporu Değerlendirme	 15
Katılımcı Profili	 17

ÇALIŞTAY DÜZENLEME KURULU

DÜZENLEME KURULU ONURSAL BAŞKANLARI

Mehmet Murat ÇALIK
(Beylikdüzü Belediye Başkanı)

Mümine Elif AYDIN
(AKEV Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı)

DÜZENLEME KURUL BAŞKANI

Doç. Dr. Deniz AKBULUT
(İAÜ İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölüm Başkanı)

DÜZENLEME KURUL ÜYELERİ

Serhat YILMAZ
(İAÜ Afet Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Koordinatörü)

Cihan ŞEHLA
(Beylikdüzü Belediye Başkan Yardımcısı)

Mehmet ESMER
(Beylikdüzü Belediyesi Afet İşleri Müdürü)

Nezihe ATILGAN
(AKEV Vakıf Koordinatörü)

Dr. Öğr. Üyesi Birgül ÜSTÜNBAŞ ERDOĞAN
(İAÜ İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü)

Dr. Öğr. Üyesi Engin BAŞCI
(İAÜ İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü)

Dr. Öğr. Üyesi Metin Enes DÖNMEZ
(İAÜ İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü)

Yazgül ÖNER
(Beylikdüzü Belediyesi Afet İşleri Müdürlüğü, Uzman)

Tugay Galip HADİ
(Kurumsal İletişim Danışmanı)

AFETLERE KARŞI BİREYSEL HAZIRLIĞIN ÖNEMİ

2010'lu yıllardan itibaren dünya nüfusunun yarısından fazlasının tarihte ilk kez kentlerde yaşamaya başladığı görülmektedir. 2050'li yıllara gelindiğinde bu oranın %80'lere ulaşacağı ve kentlere göçün artarak devam edeceği öngörülmektedir. Bu durum günümüzde kentleri; deprem, sel, heyelan gibi doğal tehlikelerin dışında çevre ve iklim sorunları başlığı altında tartıştığımız yeni tehlikeleri kapsayan büyük risk havuzlarına dönüştürmektedir. Dünya genelinde 1974 – 2003 yılları arası yaşanan afetlerde meydana gelen kayıpların 10 kata kadar artması, 2000 – 2012 yılları arasında yaşanan afetler nedeniyle 1.2 milyon insanın hayatını kaybetmesi, afet sonuçlarının 2.9 milyar insanın etkilenmesi, 1.7 trilyon ABD Doları hasarın oluşması bu durumun açık örnekleri olarak kabul edilebilir. Nüfusun %93'ünün il ve ilçelerde yaşadığı ülkemizde de sadece son dört yılda yaşanan Elazığ (24 Ocak 2020), İzmir (30 Ekim 2020) ve 11 ili etkileyen Kahramanmaraş (6 Şubat 2023) Depremleri ve Batı Karadeniz (11 Ağustos 2021), Adıyaman, Şanlıurfa ve Malatya (15 Mart 2023) selleri gibi büyük felaketlere bakıldığında durumun farklı olmadığı görülmektedir. Kısa bir dönemde oluşan bu büyük kayıplar dikkate alındığında yaşadığımız yüzyılda tarihin en eski fenomenlerinden biri olan insan - afet etkileşiminin ülkemizde de yeni bir boyuta taşındığı gerçeği açığa çıkmaktadır.

Afetlerin bu yıkıcı etkisinin yanında günümüz dünyasında gelinen noktada olası bir afetin neden olabileceği yıkımların nasıl azaltılabileceğine yönelik çok fazla deneyim ve bilgiye de ulaşılmıştır. Sadece afet kavramına yönelik gerçekleştirilen tanımda bile deneyim ve bilginin derinliğini görebilmek mümkündür. Birleşmiş Milletler veya AFAD gibi uluslararası ya da ulusal yapılanmaların kabul ettikleri tanımda afet kavramı *“toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, etkilenen toplumun baş etme kapasitesinin yeterli olmadığı doğa, teknoloji veya insan kaynaklı olay”* olarak tanımlanmaktadır. Tanımda üç önemli nokta vurgulanmaktadır. İlk olarak olayın afet olarak tanımlanabilmesi için gerçekleştiği bölgede normal hayatı durdurabilecek veya kesintiye uğratabilecek fiziksel sonuçların açığa çıkması gerekmektedir. Yani eğitim, sağlık, güvenlik, iş yaşamı, sosyal yaşam, iletişim gibi gündelik yaşamın devamlılığını sağlayan işleyişleri ya durduracak ya da kesintiye uğratacak sonuçlar oluşmalıdır.

İkinci olarak bu olumsuz sonuçların ortadan kalkması ve gündelik yaşama dönüşün sağlanabilmesi için gerekli çalışmalarda yerel imkânların yetersiz kalması belirtilmektedir. Dünyanın herhangi bir yerinde meydana gelen afetlerde olduğu gibi ya da çok yakın bir tarihte

yaşadığımız Kahramanmaraş Depremlerinde de hatırlanacağı üzere afet bölgelerinde insanların hayatını devam ettirebilmesi ve kentlerin normal yaşama dönebilmesi ancak bölge dışından gelecek yardımlara bağımlıdır. Üçüncü olarak da kaynağı doğa (deprem, sel, heyelan vb.), teknoloji (nükleer, radyoaktif, kimyasal vb.) veya insan (terör, göç, savaş vb.) her ne olursa olsun afet, kavram olarak olayın kendisini değil meydana geldiği bölgedeki toplum üzerinde neden olduğu sonucu ifade etmektedir. Örneğin üzerinde hiç yerleşim yeri olmayan ve yaklaşık 690 bin kilometre karelik alanıyla dünyanın en büyük kum çölü olan Rubülhali Çölü'nde neredeyse her gün sıradan bir doğa olayı olarak meydana gelen kum fırtınalarından biri İstanbul gibi bir kentte gerçekleşse afet etkisine neden olabilir.

Nihayetinde afetin tanımından yola çıkarak yapılan bu üç vurguya bakıldığında afet kavramının öznesinin insan olduğu görülmektedir. Bu nedenle afetin sosyolojik bir olgu olduğu, afet yönetiminin de bu bağlamda ele alınması gerektiği önermesi kabul gören bir önermedir. Zaten afet yönetimi de çeşitli yöntemler aracılığıyla yukarıda sıralanan üç vurguda belirtilen olumsuzlukların nasıl engellenebileceğine veya en aza indirgenebileceğine odaklanarak olası olumsuz sonuçları azaltmayı amaçlamaktadır. Bu amaca ulaşmak için ilgilenilen bölge ve bu bölgenin etkileşimde olduğu çevre dikkate alınarak afet etkisine maruz kalacak tüm unsurların dâhil edileceği afet öncesi, sırası ve sonrasını kapsayan stratejik bir planlama yapılması ve titizlikle uygulanması gerekir. Bu süreçte afet yönetimi kapsamında toplumun tamamının (merkezi yönetim, yerel yönetim, özel sektör, sivil toplum kuruluşları, medya, üniversiteler, bireyler) çeşitli görev ve sorumlulukları bulunmaktadır. Tarihi süreç içerisinde yaşanan afetlerden edinilen dersler kapsamında söz konusu toplumsal unsurlardan herhangi birisinin veya birkaçının üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmediği veya getiremediği zaman doğa, teknoloji ya da insan kaynaklı bir olayın afete dönüşme ihtimalinin arttığı görülmektedir. Bu nedenle yaşanan her afet bu bağlamda değerlendirilmesi de gerekmektedir. Her bir unsurun afetlere hazırlığa yönelik faaliyetlerinin çoklu branşlara sahip bir bakış açısıyla ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekir. Mevcut çalışmalar içerisinde uluslararası alanda örnek olabilecek nitelikte olanlar bulunduğu gibi, olması gereken asgari düzeyin çok gerisinde olanlar da bulunmaktadır. Gösterilen çaba ve ulaşılan sonuçlar bağlamında değerlendirildiğinde ülkemizde afetlere yönelik bireysel hazırlık seviyesinin asgari düzeyin altında olduğu görülmektedir. Oysa afetlere hazırlıkta görev ve sorumluluğu bulunan bireylerin, kişisel olarak alması gereken önlemleri tamamlamadığı bir toplumdan afetlere karşı dirençli bir toplum olarak bahsetmek mümkün olmayacaktır.

Ülkemizde afet yönetiminde bir milat olarak kabul edilen 1999 Marmara Depremleri sonrasında afetlere karşı bireysel hazırlığın önemi konusundaki farkındalık yüksek bir düzeye ulaşmış durumdadır. Bu nedenle de o dönemden itibaren taşra yapılanmaları, belediyeler, üniversiteler veya sivil toplum kuruluşları eliyle genelde bir saatlik süreli çok sayıda eğitim programı hazırlanmış ve bireylere ulaştırılmaya çalışılmıştır. 2024 yılının sonu itibarıyla hala devam eden bu eğitimlerle milyonlarca kişiye afetlere bireysel olarak nasıl hazırlanabilecekleri aktarılmaya çalışılmaktadır. Bu çalışmalar kapsamında sadece AFAD tarafından 2021 yılında başlatılan Türkiye Afet Eğitim Yılı çalışmalarının 11. ayında 55 milyondan fazla kişiye ulaşıldığı bilgisi paylaşılmıştır. 1999 Depremleri sonrası süreçte diğer kurumlar tarafından gerçekleştirilen eğitimlere katılım sayıları da düşünüldüğünde ülkemizde bireysel olarak afet farkındalığının dünya ortalamasının çok üzerinde olması beklenmektedir. Ancak bu verilere rağmen afetlere yönelik bireysel hazırlık konusunda verilen çabaların karşılığında ulaşılması beklenen hedefin çok gerisinde kalınmaktadır. Bu durum eğitimlerde verilen bilgilerin neden davranışa dönüşmediği ve mevcut uygulamaların neden başarılı olamadığının sorgulanmasına yol açmaktadır. Bu sorgulama afetlere yönelik toplumsal kapasitenin artırılması amacıyla gerçekleştirilen uygulamalarda yaşanan sorunların tespit edilmesi, bu sorunlara yönelik çözümlerin geliştirilmesi ve bu çözümlerin nasıl uygulanabileceğinin tartışılması gerekliliğini açığa çıkarmaktadır.

Bu tartışmanın konunun uzmanları tarafından yapılması amacıyla “Afetlere Karşı Bireysel Hazırlıkta Yerel Yönetimler ve STK'ların Rollerini Çalıştayı” 19 Aralık 2024 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Anadolu Eğitim ve Kültür Vakfı (AKEV), Beylikdüzü Belediyesi, İstanbul Aydın Üniversitesi (İAÜ) Afet Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi (AFAM) ve İstanbul Aydın Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü işbirliğinde gerçekleştirilen çalışmaya afetlere yönelik çalışma gerçekleştiren sivil toplum kuruluşlarından, İstanbul’un ilçe belediyelerinin ilgili birimlerinden, ilgili alanda çalışan akademisyenlerden ve İstanbul İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğünden uzmanlar katılmışlardır. Bu çalıştayda elde edilen veriler aşağıda ortaklaştırılmış olarak sunulmaktadır.

ÇALIŞTAY VERİLERİNİN ORTAKLAŞTIRILMASI

Bu çalıştay toplumda afet bilincinin oluşturulması, bireylerin kendilerini, ailelerini ve yakınlarını olası bir afete karşı nasıl koruyabileceklerine yönelik AFAD, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları veya üniversiteler tarafından yapılan toplum eğitim uygulamaları kapsamında yaşanan sorunların tespiti, bu sorunlara yönelik çözüm önerileri ve bu önerilerin nasıl uygulanabileceğine yönelik gerçekleştirilmiştir. Çalıştayın sonuç raporu olarak hazırlanan bu dokümanda öncelikle çalıştayda elde edilen veriler doğrultusunda temalar çıkarılmıştır. Daha sonra her bir veri aşağıda sıralandığı şekilde ilgili tema altında ortaklaştırılmıştır.

1: PSİKOLOJİK ENGELLER

SORUNLAR: Özellikle deprem gibi doğa kaynaklı afete neden olabilecek tehlikelerin yol açtığı yıkımlar ve bu yıkımların boyutları toplum genelinde bu tür afetlere karşı çaresizlik algısının baskınlık kazanmasına neden olmaktadır. Bu nedenle de Türkiye’de özellikle deprem gibi doğa kaynaklı tehlikelerden kaynaklanan afetler toplum genelinde mücadele edilemeyecek olgular olarak algılanmaktadır.

Toplumsal olarak depremin yıkımını kabullenme veya depremin mücadele edilemeyecek olgu olarak kabul edilmesi önlem alma fikrine karşı motivasyonu düşürmekte, harekete geçmede önemli bir bariyer oluşturmakta ve insanların psikolojik olarak afet düşüncesine kapalı olmaları ile sonuçlanmaktadır. Bu durumun sonucunda ise bireyler ya “*bana bir şey olmaz*” ya da “*kaderci*” bir yaklaşım benimsenmektedir. Bu iki yaklaşım da bireyin afetlere karşı hazırlık eğitimlerine katılmasına engel olmakta veya eğitime katılsa bile aktarılan bilgilere kapalı kalmasıyla sonuçlanabilmektedir.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ: Afetlere yönelik çaresizlik algısının önlenmesi için afet okuryazarlığının yaygınlaştırılması çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışmalarla afetlerin neden olacağı zararların alınacak önlemlerle azaltılabileceği algısının toplum genelinde yaygınlaştırılması mümkün olabilecektir.

Modern ve örnek kabul edilebilecek uygulamalarda psikolojik engeller bireyin başarı duygusuna hitap edecek yöntemlerle aşılabilmektedir. Bu nedenle afetlere yönelik hazırlanacak eğitimlerde afet ve yıkıcı etkileri neden sonuç bağlamında somutlaştırılmalıdır. Eğitimler bireyin başarıma duygusunu harekete geçirecek nitelikte olmalı ve başarının somut faydası gösterilmelidir.

Afetlere karşı dirençli toplum oluşturma süreçlerinde karşılaşılan psikolojik engelleri aşmada doğruluğu kabul edilen bu yaklaşımların haricinde bu engeller yaşanan çevre, kültür, eğitim seviyesi gibi değişkenler bağlamında ülkeden ülkeye veya aynı ülkenin farklı bölgelerinde çeşitlilik gösterebilmektedir. Bu nedenle de hem Türkiye’de varsa bu farklılıkların tespit edilebilmesi hem de ülke içindeki bölgesel farklılıklardan dolayı değişkenlik gösterebileceğinden dolayı başarıya duygusuna farklı kitleler üzerinden nasıl etki edileceğine yönelik bilimsel çalışmaların gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

UYGULAMA YÖNTEMLERİ: Türkiye’de afetlere karşı toplumsal bir direnç oluşturabilmek amacıyla gerçekleştirilecek eğitimlerden önce afet okuryazarlığına yönelik çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle öncelikle üniversitelerin afet okur yazarlığına yönelik çalışmaların çerçevesinin nasıl olmasına yönelik araştırmalar gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Ardından AFAD, yerel yönetimler ve STK’ların bu çalışmalardan elde edilen veriler doğrultusunda geliştirecekleri uygulamaları özellikle medyanın gücünden yararlanarak geniş kitlelere yönelik hayata geçirmeleri gerekmektedir. Ayrıca daha önce bir afet deneyimi yaşamış olanların ancak eğitim çalışmalarına katılmak istemeyen kişilerin psikolojik direncinin hangi olgulara karşılık geldiğinin tespiti araştırılmalı ve eğitim içeriklerinde bu araştırma verileri dikkate alınmalıdır.

Psikolojik engellerin aşılabilmesinde bölgesel farklılıkların da dikkate alınacağı bilimsel araştırmalar için TÜBİTAK veya kalkınma ajansları gibi fon kaynaklarının destek programlarına bu alandaki araştırma konularını dahil etmeleri gerekmektedir.

Afet okur yazarlığına yönelik çalışmaların çerçevesi oluşturulurken ya da belirli araştırmalar sonucunda yaygınlaştırmaya hazırlanan eğitim içeriklerinin psikoloji alanında çalışan uzmanların değerlendirmesine tabi olması gerekmektedir.

2: SİYASET ÜSTÜ YAKLAŞIM EKSİKLİĞİ

SORUNLAR: Türkiye’de mevcut siyasi eğilimlerle birlikte açığa çıkan uyuşmazlık ortamı afet yönetimi kapsamında yürütülen çalışmalara da yansımaktadır. Afet yönetimi siyaset üstü bir yaklaşımla ve toplumu oluşturan tüm unsurların görev ve sorumluluklarını eksiksiz olarak yerine getirebildiği bir iş birliği ortamında gerçekleştirilmelidir. Mevcut uyuşmazlık ortamında afet yönetimi gereklilikleri doğrultusunda hazırlanan üst planlar kapsamında yapılması gereken çalışmalarda yaşanan zaman kaybı, eyleme geçememe durumu ya da bu üst planların siyasal söylemin konusuna dönüşmesi bireysel olarak yapılacak çalışmalara olan güveni de zedelemektedir. Bu güven zedelenmesi bireylerde düzenlenen eğitimlere katılıp bilgi düzeyini

arttırsalar da afet yönetimi konusunda temel esasların merkezi ve yerel yönetimlerce karşılanmaması sebebiyle “nasıl olsa zarar göreceğim” düşüncesiyle bireyleri eyleme geçmeme durumuna yöneltmektedir.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ: Toplumun tamamını ilgilendiren afetlerin siyaset üstü bir çalışma alanı olduğunun kamu yönetiminde sorumluluğu bulunan tüm yapılar tarafından kabul edilmesi gerekmektedir. Bu kabulün toplum tabanında karşılık bulması söylem ve uygulamalara yansıyabildiği oranda başarılı olacaktır. Kamu kuruluşları kamuoyuna üzerine düşen sorumluluğu yerine getirdiğini ancak afete dirençli bir toplum için vatandaşın da yapması gereken çalışmaları tamamlaması gerektiği mesajını bu söylem ve uygulamalarla gösterebilmelidir.

UYGULAMA YÖNTEMLERİ: Afetlere yönelik hazırlanan üst planlar tepeden inme bir yaklaşımdan ziyade toplumsal katılımlı bir anlayışla geliştirilmeli ve planlar kapsamında yapılması gereken çalışmaların ilgili kamu kurumlarının oluşturduğu güç birliği ile hayata geçirildiği vatandaşlara somut bir şekilde gösterilmelidir. Eyleme geçme durumunun yaşanan bir afet sonrasına veya bu afetlerin yıl dönümü gibi belirli dönemlere özel olmadığı, devamlılık gösterdiği toplum geneline gösterilmelidir. Afetler alanında çalışan akademisyenlerin afetler konusunda görev ve sorumluluğu bulunan kamu kurumlarına ve STK'lara bu alanda neden sonuç bağlamı ve kazanımlar yönünün somutlaştırıldığı seminerler vermesi de bu sorunun çözümüne katkı sağlayacaktır.

3: STANDARTLARIN BELİRSİZLİĞİ

SORUNLAR: Afetlere yönelik toplumsal kapasitenin artırılması, bilinç oluşturulması ve bireysel hazırlıklara yönelik çalışmalar için mevcut yasalar kapsamında yetkilendirilmiş kurumlar bulunmaktadır. AFAD, belediyeler, sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler bu kurumlar içerisinde yer almaktadır. Ancak bu kurumlar tarafından yürütülen eğitim faaliyetleri arasında koordinasyon eksikliği bulunmaktadır. Bu durum ise hem kaynakların etkin kullanılmasında sorun oluştururken hem de bu kurumlar tarafından hazırlanan ve aktarılan eğitim yaklaşımlarında benimsenen farklılıklardan dolayı bilgi karmaşasına neden olmaktadır. Bu nedenle de hazırlanan eğitimlerde farklı terminolojilerin kullanımı, eğitime katılan kişilere erişilememesi gibi sorunlar yaşanmaktadır. Ayrıca gerçekleştirilen eğitimlere yönelik sivil toplum kuruluşları için eğitim verme standartlarının ve görev tanımlarının net olmaması bu organizasyonlar eliyle geliştirilen eğitim programlarında farklılaşmalara neden olmaktadır.

Ayrıca afetlere yönelik bilinç seviyesinin düşük olduğu toplumlarda hatalı veya eksik bilgilerin daha hızlı yayılmaktadır. Bu nedenle bu farklılaşmanın engellenmesi bireysel hazırlıklar konusunda yaşanabilecek başka sorunların açığa çıkmasını engelleyecektir.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ: Türkiye’de afetlerle ilgili üst yasal kurum olarak AFAD yetkilendirilmiştir. Farklı kaynaklar tarafından topluma yönelik gerçekleştirilen afet eğitimlerinde standartlaşma ve akreditasyon ihtiyacı konusunda AFAD’ın başlattığı çalışmalar olmasına rağmen denetim mekanizmasının sağlıklı işlememesinden dolayı sorunların tekrar ettiği görülmektedir. Bu nedenle de standartlaşma ve akreditasyon uygulamalarında katılımcı bir yaklaşımla sürekliliği destekleyecek çözümler geliştirilmelidir.

UYGULAMA YÖNTEMLERİ: AFAD’ın üniversiteler, STK’lar ve yerel yönetimlerle birlikte afet eğitimi gerçekleştirecek organizasyonlar ve eğitim içerikleri için belli standartlar tanımlaması ve bu standartlar doğrultusunda akreditasyon süreçleri geliştirmesi gerekmektedir. Afet eğitim çalışmalarının tanımlanan standartlara göre ve akredite olmuş organizasyonlar tarafından gerçekleştirilme durumu mevcut kapasiteleri dikkate alındığında ilçe düzeyinde belediyelerin koordinasyonunda yürütülmelidir.

4: MADDİ KISITLILIKLAR

SORUNLAR: Bireylere yönelik gerçekleştirilen afet eğitimlerinde aktarılan bilgilerin bazılarının (yapı güvenliği, sabitleme gibi yapısal olmayan tehlikelerin azaltılması, afet çantası vb.) davranışa dönüşmesinin maddi boyutu bulunmaktadır. Bu nedenle de eğitimlerde aktarılan bilgiler davranışa dönüşmemektedir. Hatta maddi boyutu olan davranışa dönüşemeyen bu bilgiler önlem almaya yönelik diğer davranışların gerçekleştirilmesine yönelik motivasyonu da olumsuz etkilemektedir.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ: Yapı güvenliğine yönelik yüksek maddi bedeli bulunan önlem alma çalışmalarında kentsel dönüşüm uygulamaları altında uygun kredilendirme çalışmaları olsa da bu uygulamalar toplum tarafından yeteri kadar bilinmemektedir. Mevcut uygulamalardan ise bireyler çok fazla prosedür gerektirmesi, hak sahipliliği anlaşmazlığı veya geri ödeme kapasitesi yetersizliği gibi nedenlerle yeteri kadar yararlanamamaktadır. Bu nedenle yüksek maddi boyutu olan önlem alma çalışmalarının uygulanmama nedenlerinin nasıl aşılabileceğine yönelik araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Afet çantası, yapısal olmayan tehlikelerin azaltılması gibi düşük maddi bedelli çalışmalarda belediyelerin ve/veya STK’ların vatandaşın kolay erişebileceği yöntemler geliştirmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

UYGULAMA YÖNTEMLERİ: Yeni yapı stoklarının oluşturulmasında yasa ve mevzuatlarla tanımlanan yapı yönetmeliklerine eksiksiz uyulması sağlanmalıdır. Bunun için de imar affı gibi yeterli deprem dayanıma sahip olmayan yapılaşmanın önünü açabilecek uygulamaların engellenmesi gerekmektedir. İlçe düzeyinde yapılaşmanın denetimini gerçekleştiren belediyelerin yeni yapılaşma süreçlerinde yapı mevzuatını eksiksiz uygulaması sağlanmalıdır. Mevcut yapı stoku içerisinde depreme karşı dayanım kriterini karşılamayan yapıların dönüşümünde yaşanabilecek maddi sorunların aşılmasına ve kolay erişilebilirliğine yönelik suistimallerin de engellendiği uygulamalar geliştirilmelidir. Mevcut konutlardaki sakinler ve yeni taşınma durumları için belediyeler ve STK'lar iş birlikleri geliştirerek sabitleme ve afet çantası içeriklerinin temini gibi temel adımlarda kar gözetmeden temin etme gibi çözümler sunması gerekmektedir.

5: DÜŞÜK BİLİNÇ DÜZEYİ

SORUNLAR: Afetler gibi toplumun tamamını ilgilendiren ve ancak toplumsal bir güç birliği oluşturularak mücadele edilebilecek olaylara karşı bireysel olarak tepkisiz kalmanın temelinde yeterli bilinç düzeyinin geliştirilememiş olması yer almaktadır. Bu bilinç eksikliğinin bulunduğu durumlarda topluma yönelik gerçekleştirilen afet eğitim çalışmalarında vatandaşların çeşitli nedenlerle (bireysel ilgisizlik, önemsiz görme, temel bilgi eksikliği vb.) düzenlenen eğitimlere katılım düzeyi düşük kalmaktadır.

Yine bilinç düzeyinin eksikliğinin olduğu durumlarda toplum genelinde konutların da motorlu araçlar gibi düzenli bakım, kontrol gerektirdiğinin önemi anlaşılamamaktadır. Bu nedenle maddi olanaklar sağlanabilse bile konutların bakım, kullanım standartlarına gereken önem verilmemektedir.

Türkiye’de afetlerle ilgili bilinç eksikliğinin bireyler tarafından en çok hissedildiği dönemler yaşanan bir afetten hemen sonrası olarak açığa çıkmaktadır. Bu nedenle genel olarak yaşanan bir afet sonrası afet eğitimlerine olan taleplerde yoğun bir artış gözlenmektedir. Ancak bu eğilim talebi afet üzerinden geçen zamanla doğru orantılı olarak azalmaktadır. Toplumsal ilginin azaldığı durumlarda ise konu, kamuoyunun gündeminden çıkarak afetlere yönelik aktarılan bilgiler zamanla unutulmakta ve davranışa dönüşmemektedir.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ: Gerçekleştirilecek eğitimlerin içeriklerinin sadece anlatımdan ziyade uygulamaya yönelik geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu uygulamaların yerel bağlamda şekillendirilmesi bireyin eğitimlere katılım motivasyonunu arttıracaktır.

Yapıların türlerine göre (betonarme, yığma, kagir vb.) kullanım ömrü olduğu ve bu kullanım süresi içerisinde dikkat edilmesi gereken hususlara yönelik toplum genelinde bir farkındalık oluşturulmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu alanda yasal dayanaklar tekrardan gözden geçirilerek varsa eksikliklerin giderilmesi gerekmektedir. Oluşturulan yasal çerçeve doğrultusunda yapı kullanım ve bakım uygulamalarının garanti altına alınacağı yöntemler geliştirilmelidir.

Afetlere yönelik hazırlık çalışmalarının süreklilik ve güncelleme gerektiren çalışmalar olduğuna yönelik toplumsal farkındalığın artırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Yıl içerisinde belirli aralıklarla yerel düzeyde (iş yeri, okul, apartman, site, mahalle vs.) gerçekleştirilecek tatbikatlar ile afet eğitimlerine yönelik ihtiyaç oluşturulmalı ve toplumun ilgisinin canlılığı korunmalıdır.

UYGULAMA YÖNTEMLERİ: Aile afet planı tatbikatı, afet çantası hazırlama gibi afetlere yönelik verilen eğitimlerde uygulama gerçekleştirilebilecek konularda yerel yönetimler ve STK'ların site, apartman gibi mikro düzlemdeki karşılıklarda çalışmalar yapması ve bu çalışmalara muhtarlar, site/ apartman yönetimlerinin katılımının sağlaması gerekmektedir. Bu uygulamaların yaygınlaştırılması için yerel gönüllülük yapılanmaları oluşturulması ve bu oluşumlara katılımı teşvik edecek yöntemler geliştirmesi oluşturulmak istenilen etkiyi artıracak ve güçlendirecektir.

Konut kullanım süreçlerinde oluşabilecek kusurlar ve bu kusurların nasıl engellenebileceğine yönelik site ve apartman yöneticilerine ilçe belediyeleri tarafından bilgilendirme yapılmalı ve uyulmadığı durumların tespit ve yaptırımına yönelik yöntemler geliştirilmelidir. Topluma yönelik gerçekleştirilecek afet eğitimlerinin içeriklerinde yapı kullanım ve bakım uygulamalarına yönelik bilgiler eklenmesi gerekmektedir.

AFAD, yerel yönetimler, STK'lar, üniversiteler gibi afetler konusunda söz sahibi olan organizasyonların toplum genelinde afete hazırlık algısını canlı tutacak uygulamalar geliştirmesi gerekmektedir. Verilecek olan afet eğitimlerinin bu kurumların iş birliğinde yerel düzeyde tatbikatlarla desteklenmesi gerekmektedir. Bu tatbikatlar öncesinde ve sonrasında gerçekleştirilecek eğitimlerle süreklilik sağlanabileceği gibi afet hazırlık çalışmalarındaki eksikliklerin görülmesi ve giderilmesine de katkı sağlanabilecektir.

6: MEVCUT EĞİTİM UYGULAMALARINDAKİ KISITLAR

SORUNLAR: Türkiye’de afet kavramı her ne kadar deprem ile özdeşleşmiş olsa da hem dünyanın doğal deviniminden kaynaklanan hem de yaşadığımız çağın getirdiği risk ve tehlikelerle birlikte çok geniş bir alanı ifade etmektedir. Ancak afetlere yönelik gerçekleştirilen eğitimler afete dönüşebilecek bölgesel risk ve tehlikeler bağlamını karşılayamamakta ve genelde deprem özelinde kalmaktadır. Konu sadece deprem özelinde değerlendirildiğinde bile afete hazır bir toplumun oluşturulması çok fazla alt çalışmayı içermektedir. Ancak bu kadar kapsamlı bir konunun genel olarak tek seferden oluşan bir saatlik bir eğitim programı dahilinde aktarılmaya çalışılması beraberinde birçok eksikliği de getirmektedir. Bu nedenle gelinen noktada verilen eğitimler temel bir bilincin oluşturulmasında nitelik olarak hedeflenenin gerisinde kalmaktadır.

Diğer yandan günümüz dünyasında iş yaşamının hemen hemen her alanına meslek profesyonelleri yetiştirme gibi bir işlevi bulunan üniversiteler afetler konusunda öğrencilerini yeteri kadar hazırlayamamaktadır. Bu nedenle yarının dünyasında öğretmen, yönetici, uzman vb. görevlerle iş yaşamında yer alacak ancak afetler konusunda temel bilinç düzeyi yetersiz olan bu öğrencilerin gelecekte etkileşimde olacakları çevrenin de afet bilincinin gelişmesine katkıları olamayacaktır. Bunun dışında bireylere yönelik uygulanmakta olan afet eğitimleri tek düze bir yapıda ve meslek ya da branşlara göre farklılaştırılmamıştır. Afetlere yönelik bireysel eğitimlerin üniversitelerde farklı mesleki alanları da kapsayacak bir yelpazede çeşitlendirilmemesi yaygın toplum eğitimlerinde yaşanan sorunun devamlılığına katkı sağlamaktadır.

Afet eğitimlerinin sürelerinin ortalama bir saat olmasının yanında tek seferlik olarak arzu edilen katılabilceği bir sistemde gerçekleştirilmesi farklı kaynaklar tarafından sunulmakta olan bu eğitimlerin ortak noktasını oluşturmaktadır. Bu durumun sonucunda verilmekte olan eğitimlerin sürekliliğinin sağlanamadığı bir sorun olarak açığa çıkmaktadır. Özellikle belirli bir yaş üzerine odaklanan eğitimlerde aktarılan bilgilerin eğitim sonrası ilerleyen sürelerde akılda kalma oranları dikkate alındığında bu sürekliliğin sağlanamaması eğitimde aktarılan bilginin davranışa dönüşmemesinde etkili olmaktadır.

Afet eğitimlerinde aktarılan bilgilerin davranışa dönüşmemesindeki temel etkenlerden birisini de tatbikatların yapılmaması oluşturmaktadır. Oysa afetler gibi hızlı gelişen ve rutin dışında davranışı gerektiren olaylara hızlı tepki vermenin en etkili yollarından birisini önceden yapılan planların düzenli tatbik edilmesi ve bu tatbikatların objektif olarak değerlendirilerek varsa

planlardaki eksikliklerin giderilmesi oluşturmaktadır. Afet eğitimine katılan bireylere aile afet planı ve bu planın tatbik edilmesine yönelik yönergeler sunulsa da örnek uygulamaların ya da tatbikatları teşvik edecek yöntemlerin yok denilecek kadar az olması aktarılan bilginin teoride kalmasına neden olmaktadır.

Türkiye’de nüfusun %6,9’unu en az bir engeli bulunan dezavantajlı bireyler oluşturmaktadır. Ancak afetlere yönelik gerçekleştirilen mevcut eğitimlerde bu gruplar arasında yer alan bireylerin eğitime katılımını teşvik edecek dil destekleri ve uygulama yöntemleri çok kısıtlı kalmaktadır. Bu durum ise hem dezavantajlı bireylerin eğitimlere katılımının çok kısıtlı kalmasına hem de bu bireylerin yakınlarının olası bir afet durumunda sergilemesi gereken doğru davranışların diğer eğitimlerde yetersiz kalmasına neden olmaktadır.

Türkiye dünya kültürel mirası listesinde yer alan çok sayıda eserin haricinde tarihi ve kültürel olarak eşsiz değerlere ev sahipliği yapmaktadır. Ancak mevcut afet eğitimlerinde bireylerin olası bir afet veya acil durum öncesi, sırası ve sonrasında bu eserlerin korunmasında ne tür bireysel katkılar sağlayabileceğine yönelik bilgiler öğretilmemektedir.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ: Gelecek nesillerde söz konusu sorunların yaşanmaması için afetler konusunun zorunlu eğitim sürecinde müfredata dahil edilmesi gerekmektedir. Günlük yaşamın akışı içerisinde yetişkinlerin bir saatlik eğitime zaman ayırmaması ve daha uzun sürecek eğitimlere katılımlarının kısıtlılığı nedeniyle daha kapsamlı hazırlanacak afet eğitimlerini iş yaşamı içerisine dahil edecek yöntemler geliştirilmesi gerekmektedir.

Site ve apartman yönetimi gibi yapılanmalarda yer alanlara yönelik daha kapsamlı eğitimler hazırlanması ve katılımın bu yapılanmalar için zorunluluk haline getirilmesi gerekmektedir.

Üniversitelerde ve iş yaşamı kapsamındaki mesleki eğitimlerde afetler konusu branşlarla ilişkilendirilerek aktarılmalıdır.

Aile afet planı, okul afet acil durum planı, iş yeri acil durum planı gibi afetlere yönelik mikro ölçekte yapılan planlamaların düzenli aralıklarla tatbik edilmesine yönelik yerel düzeyde AFAD’ın, belediyelerin, STK’ların ve üniversitelerin iş birliğinde teşvik edici çözümler üretmesi gerekmektedir.

Afetlere yönelik eğitim programlarının hazırlanmasında ve uygulanmasında dezavantajlı bireylerin farklılıklarının dikkate alınması gerekmektedir. Bu kapsamdaki eğitimlere bireyin ulaşması değil, söz konusu eğitimleri bireye ulaştırma esas alınmalıdır.

Afet eğitimlerine tarihi ve kültürel varlıkların neden önemli ve korunması gerektiğine yönelik içerikler eklenmeli, bu bağlamda bireysel sorumluluklar tanımlanmalıdır. Gerçekleştirilecek eğitim uygulamalarında bu içeriklere yer verilmelidir.

UYGULAMA YÖNTEMLERİ: Afetler konusunun zorunlu eğitim sürecinin aşamalarına göre detaylandırıldığı bir eğitim programının geliştirilmesi ve Milli Eğitim Bakanlığı iş birliğinde müfredata eklenmesi sağlanmalıdır. Ayrıca bu yaklaşım üniversitelerde branşlara göre detaylandırılarak devam ettirilmelidir. İşletmeler afet ve acil durum planlarını yapmakla yükümlüdür ancak bu planlar sadece denetimlerde yeterlilikleri sağlamaya yönelik olarak kalmaktadır. Bu nedenle de işletmeler türlerine göre bu planları yaparken personellerinin de düzenli olarak eğitimlere katılımlarını sağlamalıdır. Belediyeler kendi ilçelerindeki site ve apartman yöneticilerine yönelik afet eğitim programları geliştirmeli ve STK'lar iş birliğinde bu eğitimleri yaygınlaştırmalıdır.

Okul, iş yeri, apartman veya site gibi mikro düzeyde yapılan afet planlarının yıl içerisinde belirli aralıklarla tatbik edilebilmesi için belediyeler ilçelerinde afet planlarını toplumla paylaşmalı ve bu planlar doğrultusunda tatbikat günleri belirlemelidir. İlçe düzeyinde gerçekleştirilecek bu tatbikatlara mikro ölçekli afet planlarının da dahil edilmesi sağlanmalı ve bu tatbikatların AFAD, STK, belediye ve üniversiteler gibi afet yönetimi uzmanlığı bulunan organizasyonlardan uzmanlar tarafından değerlendirmeye tabi olması gerekmektedir.

İlçe belediyeleri kendi yönetim alanlarındaki dezavantajlı bireylerin kayıtlarını oluşturması gerekmektedir. Hazırlanan eğitimlerin yaygınlaştırılmasında belediyeler ve dezavantajlı bireylere yönelik çalışmaları bulunan STK'lar arasında iş birliği geliştirilmelidir.

Bölgesel olarak tarihi ve kültürel varlık envanterleri hazırlanmalıdır. Afet öncesi, sırası ve sonrasında bu değerlerin korunmasına yönelik yasal sorumluluğu bulunan kurumlarla afet eğitimlerinin yaygınlaştırılmasına yönelik faaliyetlerde bulunan belediye, STK, üniversite veya AFAD gibi kurumlar arasında iş birlikleri geliştirilmelidir.

7: VATANDAŞLIK BİLİNCİ

SORUNLAR: Toplumsal yaşam içerisinde vatandaşlık bilincinin gelişmediği ortamlarda sosyal yaşam içerisinde bütünü işleyişini olumsuz etkileyecek eylemler sıradanlaşabilmektedir. Acil durum yolu üzerine araç park etmek gibi bu olumsuz eylemlerden bazılarına yönelik yasal yaptırımlar uygulanabilmekte ancak bu türdeki yolların neden sürekli trafik akışına açık

kalmayı gerektiği veya kentleşmede bu tür eylemlerin gerçekleştirilmesini sıradanlaştırmayacak alt yapıların neden olmadığı sorgulaması vatandaşlık bilincinin gelişmediği toplumlarda yapılamamaktadır. Bu nedenle afet eğitimlerinde aktarılan bilgilerin davranışa dönüşmesinde belirleyici olan unsurlardan birisini de vatandaşlık bilinci oluşturmaktadır. Afet toplanma alanlarının korunması, bu alanların ihtiyaç halinde kullanıma hazır hale getirilmesi veya mevzuat ya da yasalarda tanımlanan toplanma alanlarının göstermelikten öteye geçerek yeterliliklerinin vatandaşlar tarafından hizmet sunacağı bölgenin kapasitesine göre sorgulanabilmesi, yapı satın alma veya kiralama süreçlerinde devir işlemleri ya da kontrat benzeri gereklilikler haricindeki haklar ve sorumluluklar gibi afetlerde hayati öneme sahip birçok konu vatandaşlık bilincinin geliştirilmediği ortamlarda suistimale açık kalmaktadır.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ: Yerel yönetimler, üniversiteler, kanaat önderleri ve STK'lar iş birliğinde toplum genelinde afetlere yönelik vatandaşlık bilincinin nasıl geliştirileceğine yönelik çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışmalar neticesinde mevcut eğitim sistemi içerisine de eklenebilecek vatandaşlık bilinci çerçevesi oluşturulmalı ve oluşturulan bu çerçevenin vatandaşlara nasıl ulaştırılabileceğinin yöntemleri geliştirilmelidir.

UYGULAMA YÖNTEMLERİ: Zorunlu eğitim müfredatına eklenmesi önerilen afet eğitimleri içeriklerine vatandaşlık bilincinin de dahil edilmesi gerekmektedir. Yetişkinlere yönelik AFAD, belediyeler, üniversiteler ve STK'lar iş birliğinde bilgilendirme çalışmaları gerçekleştirilmelidir. Olası bir acil durum veya afete müdahaleyi engelleyecek ya da zora sokacak yasalarla kısıtlanmış vatandaş davranışlarına yönelik caydırıcı cezalar uygulanması gerekmektedir. Bu tür cezai işlem görenlere gerçekleştirdikleri eylemlerle ne tür sorunlara yol açabilecekleri öğretilmeli ve vatandaşlık bilincine yönelik tüm bu çalışmalarda medyanın desteğı alınmalı, bu konuya yönelik kamu spotları veya bilgilendirme programları yapılmalıdır.

8: EĞİTİM DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARININ EKSİKLİĞİ

SORUNLAR: Bireylerde afetlere yönelik bilinç oluşturmaya, bireysel hazırlıkların tamamlanmasını teşvik eden eğitimlerde her ne kadar yetişkin eğitiminin akademik gereklilikleri gözetilmesine özen gösterilse de toplumsal yapı (algı seviyesi, eğitim düzeyi vb.) bu özenden gereken payı alamamaktadır. Afetler gibi yaygın toplum tabanının hedef kitle olarak belirlendiği eğitim çalışmalarında toplumsal yapının dikkate alınarak verilen eğitimlerin sürekli bir değerlendirmeye tabi olması gerekmektedir.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ: Hazırlanan eğitim programlarının uygulanması sonrasında belirli aralıklara etki değerlendirme araştırmaları yapılması gerekmektedir. Eğitimlerde aktarılan bilgilerin varsa davranışa dönüşmeme nedenleri ve bu nedenlerin nasıl ortadan kaldırılabilceğine yönelik çözümler üretilmelidir.

UYGULAMA YÖNTEMLERİ: Bu alanda yapılabilecek bilimsel araştırmalar TÜBİTAK veya kalkınma ajansları gibi fon kaynaklarının destek programlarına dahil edilmelidir. Üniversiteler ve belediyeler arasında bu araştırmaların gerçekleştirilmesine yönelik iş birliği alanları oluşturulmalıdır.

SONUÇ RAPORU DEĞERLENDİRME

Türkiye’de 1999 Marmara Depremleri sonrasında afetlere karşı toplumsal direncin artırılmasına yönelik yoğun bir şekilde bireyler için afet hazırlık eğitimlerinin başladığı görülmektedir. Üniversiteler, STK’lar, belediyeler ve AFAD gibi farklı kaynaklar tarafından gerçekleştirilen bu eğitimlere yönelik raporlar incelendiğinde veriler ülke nüfusundan daha fazla sayıda kişinin bu eğitimlere katıldığını göstermektedir. Ancak eğitimlerin bu kadar yüksek sayılara ulaştırılmasına rağmen eğitimlerde aktarılan bilgilerin toplum genelinde yok denilebilecek kadar az düzeyde davranışa dönüşmesi üzerine düşünülmesi gereken bir tabloyu açığa çıkarmaktadır. Üstelik gerçekleştirilen eğitimler için kullanılan kaynaklar (eğitmen ücreti, bilgilendirme materyalleri, lojistik vb.) ve yaşanan her afetin neden olduğu kayıplar bu üzerine düşünülme durumunu zorunlu bir hale getirmektedir. ***Afetlere Karşı Bireysel Hazırlıkta Yerel Yönetimler ve STK’ların Rollerini Çalıştayı*** da bu zorunluluk kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Yerel yönetimlerin afetlere yönelik ilgili birimlerinin, afet alanında çalışan STK’lardan uzmanların, bu alanda çalışmaları bulunan akademisyenlerin ve İstanbul AFAD’ın katılımı ile gerçekleştirilen çalıştay Türkiye’de afetlere karşı toplumsal bilincin artırılması amacıyla bireylerin, ailelerin ve toplumun olası afetlere hazırlık süreçlerinde karşılaştıkları sorunları tespit etmek, bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirmek ve uygulanabilir yöntemler belirlemek üzere gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede gerçekleştirilen çalıştayda elde edilen veriler psikolojik engeller, siyaset üstü yaklaşım eksikliği, standartların belirsizliği, maddi kısıtlar, düşük bilinç düzeyi ve mevcut eğitim uygulamalarındaki yetersizlikler gibi sekiz tema altında gruplandırılmıştır.

Bu temalardan birincisini afetlerin mücadele edilemeyecek olgular olarak kabul edilmesi sonucunda bireylerde açığa çıkan çaresizlik algısının yol açtığı psikolojik engeller oluşturmaktadır. İkinci temada ise afetlere yönelik çalışmaların siyasi söylem aracına dönüşerek afete hazırlıkta temel unsur olan kurumlar arası güç birliğinin oluşturulamamasının bireyler üzerinde yarattığı güvensizliğe dayalı engeller yer almaktadır. Üçüncü tema, farklı kaynaklar tarafından gerçekleştirilen eğitim içerik ve uygulamalarında bir standardın oluşturulamamasından kaynaklanan engellere odaklanmaktadır. Afetlere hazırlık çalışmasının ekonomik yönünü dikkate alan dördüncü temada, maddi yetersizlikler ve bunun çalışmaların bireysel hazırlıkların bütününe olan etkisinden kaynaklanan engeller belirtilmektedir. Beşinci tema ise çeşitli nedenler sonucunda toplum genelinde var olan düşük bilinç düzeyinin yol açtığı

engellere yer vermektedir. Altıncı temada, süreç içerisinde mevcut eğitim uygulamalarının içerik, kapsam ve yaygınlaştırılmasındaki kısıtlılıklara odaklanılarak bu durumun yol açtığı engeller sıralanmaktadır. Afetlere yönelik hazırlık çalışmalarının başarıya ulaşmasında vatandaşlık bilincinin öneminin vurgulandığı yedinci temada eylemlerde belirleyici olan unsurun yasal zorunluluklardan ziyade farkındalık olmamasından kaynaklanan engeller tespit edilmektedir. Verilerin gruplandırıldığı son temada ise gerçekleştirilen afet eğitimlerine yönelik etki değerlendirme çalışmalarının eksikliğinden dolayı eğitimlerin geliştirilememesinden kaynaklanan engellere değinilmektedir.

Bu sorunlara yönelik önerilen çözüm önerileri arasında yapılacak uygulamalarda toplumsal katılıma öncelik verilmesi, afet okuryazarlığının yaygınlaştırılması, yerel bağlamlara uygun uygulamalı eğitimlerin geliştirilmesi, standardizasyonun sağlanması, toplumsal iş birliği ve sürekli farkındalık oluşturulması gibi temel başlıklar yer almaktadır. Uygulama yöntemleri olarak ise AFAD, yerel yönetimler, üniversiteler ve STK'ların iş birliğinde eğitim programlarının sürekliliği, bölgesel farklılıkların dikkate alınması, tatbikatların artırılması ve engelli bireyler gibi dezavantajlı grupların ihtiyaçlarına yönelik özel düzenlemeler yapılmasını kapsamaktadır.

Modern ve bütünsel afet yönetimi yaklaşımının özellikle sosyal boyutunu oluşturan çalışmalarda mevcut durum analizi doğrultusunda gerçekleştirilecek uygulamaların etkilerinin değerlendirmesi temel esaslar arasında yer almaktadır. Ancak durum analizi ve etki değerlendirme çalışmalarının bir döngü olduğu ve belirli aralıklarla gerçekleştirilmesi gerektiğinin dikkate alınmadığı durumlar zaman kayıplarının haricinde önemli kaynak israfları ile de sonuçlanmaktadır. Afet yönetimi alanında bu iki olumsuz sonucun doğa, insan veya teknoloji kaynaklı bir olayın afete dönüşmesinde önemli etkileri bulunmaktadır. Türkiye'de toplum geneline yönelik yürütülmekte olan afet eğitimlerinin mevcut durumunun bütüncül bir yaklaşımla analiz edildiği ve gözlemlenen sorunların değerlendirildiği öncül bir çalışma olan bu çalışmada elde edilen veriler doğrultusunda hazırlanan bu raporun çıktılarının gelecek eğitim çalışmalarında dikkate alınmasının hedeflenen toplumsal bilinç düzeyine ulaşmada katkı sağlaması amaçlanmaktadır.

KATILIMCI PROFİLİ

TÜR	KATILIMCI KURUMLAR
ÜNİVERSİTELER	AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
	ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ
	BEZMİALEM VAKIF ÜNİVERSİTESİ
	FATİH SULTAN MEHMET ÜNİVERSİTESİ
	İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
	İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
	İSTİNYE ÜNİVERSİTESİ
	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
	MARMARA ÜNİVERSİTESİ
	MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
	ÖZYEGİN ÜNİVERSİTESİ
SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI	AFET PSİKOLOJİSİ PLATFORMU DERNEĞİ
	AFETTE REHBER ÇEVİRMENLİK ORGANİZASYONU
	AKAY DERNEĞİ
	AKUT VAKFI
	ANNE ÇOCUK EĞİTİM VAKFI
	BEŞİKTAŞ ARAMA VE KURTARMA DERNEĞİ (BUSAR)
	ÇEVRE VE KÜLTÜR DEĞERLERİNİ KORUMA VE TANITMA VAKFI
	ÇORBADA TUZUM OLSUN DERNEĞİ
	GENÇ HAYAT VAKFI
	HAYATA DESTEK DERNEĞİ
	İHTİYAÇ HARİTASI DERNEĞİ
	KAMU HARCAMALARINI İZLEME PLATFORMU (KAHİP)
	KÜLTÜREL MİRASIN DOSTLARI DERNEĞİ (KÜMİD)
	MAYA VAKFI
	NEF VAKFI
	SEVGİ VE KARDEŞLİK VAKFI
	TEMEL İHTİYAÇ DERNEĞİ
	TOHUM TÜRKİYE OTİZM ERKEN TANI VE EĞİTİM VAKFI
	TOPLUM GÖNÜLLÜLERİ VAKFI
	TÜRK PSİKOLOGLAR DERNEĞİ
	TÜRKİYE EĞİTİM GÖNÜLLÜLERİ VAKFI
	TÜRKİYE RADYO AMATÖRLERİ CEMİYETİ (TRAC)
	WORLD HUMAN RELIEF
	YEREL VE SİĞİNMACILARLA YARDIMLAŞMA DERNEĞİ
BELEDİYELER	ARNAVUTKÖY BELEDİYESİ
	ATAŞEHİR BELEDİYESİ
	BAGCILAR BELEDİYESİ
	BEYLİKDÜZÜ BELEDİYESİ
	BÜYÜKÇEKMECE BELEDİYESİ
	ESENLER BELEDİYESİ
	ESENYURT BELEDİYESİ
	GÜNGÖREN BELEDİYESİ
	KADIKÖY BELEDİYESİ
	KÜÇÜKÇEKMECE BELEDİYESİ
	SARIYER BELEDİYESİ
	SİLİVRİ BELEDİYESİ
	SULTANBEYLİ BELEDİYESİ
	ŞİŞLİ BELEDİYESİ
	TUZLA BELEDİYESİ